

Sygn. akt I UK 347/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania R. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Bielsku Białej

z udziałem zainteresowanych: A. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., I. G.

o ustalenie odpowiedzialności członka zarządu za zaległości składkowe,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 czerwca 2016 r.,

skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 stycznia 2015 r., sygn. akt III AUa 98/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
odstępuje od obciążania odwołującego się kosztami
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 30 stycznia 2015 r. oddalił apelację R. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z 28 października 2013 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Bielsku Białej z 26 marca 2013 r. stwierdzającej, że R. M. ponosi odpowiedzialność za zaległości składkowe A. sp. z o.o. w Ł. powstałe w okresie od kwietnia 2008 r. do maja 2008 r., od lipca 2008 do lipca 2009 r. i od września 2009 r. do stycznia 2010 r., to jest w czasie pełnienia funkcji członka zarządu spółki.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie prawa procesowego, to jest art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. oraz naruszenie prawa materialnego, to jest art. 116 § 2 w zw. z art. 108 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r. poz. 749 ze zm.) w zw. z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, ze zm.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istnienie potrzeby wykładni art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej budzącej poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie odnośnie interpretacji pojęcia „pełnienie obowiązków” przez członka zarządu, tzn. faktycznego pełnienia obowiązków w okresie, w którym powstały zaległości spółki, czy tylko w oparciu o przesłanki formalne, np. wpis do właściwego rejestru. W uzasadnieniu zacytowano fragment wyroku NSA z 28 stycznia 2015 r., II FSK 3236/15.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżący jako okoliczność mającą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie potrzeby wykładni art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej odnośnie interpretacji pojęcia „pełnienia obowiązków” przez członka zarządu.

Uwzględniając orzecznictwo Sądu Najwyższego, w przypadku oparcia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), skarżący

powinien wykazać, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie oraz przedstawić, na czym polegają związane z nimi wątpliwości lub też opisać rozbieżności występujące na tym tle w orzecznictwie (por. postanowienie SN z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, LEX nr 1678062). Trzeba jednocześnie podkreślić, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie SN z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934). Odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga ponadto wskazania, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie SN z 24 kwietnia 2014 r., II CSK 600/13, LEX nr 1466239).

Wniosek skarżącego nie spełnia powyższych warunków. Na wstępie należy zauważyć, że skarżący w postępowaniu przed sądami powszechnymi twierdził, że nie zajmował się sprawami finansowymi spółki i polegał w tym zakresie na informacjach przedstawionych przez innego członka zarządu; że nie miał świadomości trudnej sytuacji w spółce, a swoją rolę określił jako „figuranta”. Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku ocenił, że bierna postawa skarżącego nie dawała podstaw do uwolnienia się od odpowiedzialności za zobowiązania spółki, a skarżący, godząc się dobrowolnie na pełnienie funkcji członka zarządu, bez jakiegokolwiek zainteresowania sprawami finansowymi spółki, trwając w zaufaniu do innych osób ponosi ryzyko takiego zachowania. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący wskazał na istnienie wątpliwości co do rozumienia pojęcia „pełnienia obowiązku”, cytując w uzasadnieniu fragment w wyroku NSA z 28 stycznia 2015 r., II FSK 3236/12. Lektura tego wyroku dostarcza jednak argumentów za brakiem rozbieżności pomiędzy stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz stanowiskiem Sądu Apelacyjnego przyjętym w zaskarżonym wyroku; szerzej za brakiem takich rozbieżności w orzecznictwie sądów. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 28 stycznia 2015 r. wyjaśnił, że problem interpretacji pojęcia „pełnienie obowiązków” przez członka zarządu był wielokrotnie przedmiotem rozważań sądów administracyjnych oraz, że w

orzecznictwie dominuje pogląd, zgodnie z którym przesłanką warunkującą powstanie odpowiedzialności, o której jest mowa w art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej, jest możliwość faktycznego pełnienia obowiązków w okresie, w którym powstały zaległości spółki. W kontekście takiego zastrzeżenia, Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że o odpowiedzialności członka zarządu nie można orzec wyłącznie w oparciu o przesłanki formalne, np. wpis do właściwego rejestru. Dalej podkreślił, że podział kompetencji między członkami zarządu nie może wpływać na ocenę uwolnienia się przez członka zarządu od odpowiedzialności za zaległości składowe z uwagi na brak winy w niezgłoszeniu we właściwym czasie wniosku o upadłość spółki. Ponadto, że w doktrynie oraz judykaturze przyjmuje się, że ustawodawca w żaden sposób nie różnicuje w art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej odpowiedzialności członków zarządu, którzy w rzeczywistości zajmują się sprawami spółki, i tych, którzy zajmują bierną postawę, podkreślając, że z zakresu znaczenia pojęcia „pełnienia obowiązków” nie można wyłączyć sytuacji, w której w podjęciu zarządu nad spółką nie stały na przeszkodzie jakieś obiektywne, niezależne od zainteresowanego przeszkody. Powyższy kierunek wykładni art. 116 Ordynacji podatkowej jest również przyjmowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przykładowo, w wyroku z 24 marca 2015 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że odpowiedzialności członka zarządu nie wyłącza nieznajomość stanu finansów spółki (II UK 167/14, LEX nr 1941825). Z kolei w wyroku z 14 lutego 2012 r., że brak wiedzy członka zarządu na temat kondycji finansowej firmy, ani relacje zachodzące między poszczególnymi osobami wchodzącymi w skład zarządu zasadniczo nie wyłączają odpowiedzialności członka zarządu, skoro na każdym z członków zarządu spółki spoczywa obowiązek i zarazem uprawnienie reprezentowania i prowadzenia jej spraw; tym samym każdy członek zarządu powinien zachować należytą staranność w podjęciu działań zmierzających do ochrony interesów wierzycieli spółki zagrożonych stanem jej niewypłacalności i niedopuszczeniu do sytuacji, w której żaden z wierzycieli nie zostanie zaspokojony, lub niektórzy zostaną zaspokojeni ze szkodą dla innych (III UK 24/11, LEX nr 1130394).

Uwzględniając powyższe, sformułowane przez skarżącego wątpliwości interpretacyjne dotyczące rozumienia pojęcia „pełnienie obowiązków” z art. 116 § 2

Ordynacji podatkowej, nie uwzględniają utrwalonego w judykaturze kierunku wykładni braku winy członka zarządu w niezgłoszeniu wniosku o upadłość. Tym samym skarżący nie wykazał, że sformułowany przez niego problem budzi poważne wątpliwości interpretacyjne dotychczas nierozstrzygnięte w orzecznictwie lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie.

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

Uwzględniając sytuację materialną skarżącego, na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., odstąpiono od obciążania go kosztami postępowania kasacyjnego.